

O sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch

Gelnica, 22.11.2018

J. Defourny:

„Sociálne podnikanie je činnosť s primárne sociálnymi cieľmi, kde hospodárske prebytky sú prednostne znovu investované do podnikania za rovnakým účelom alebo do rozvoja miestnej komunity, na rozdiel od potreby maximalizovať zisk pre zainteresované skupiny či vlastníkov.“

Ekonomické kritériá

1. Ide o sústavnú činnosť založenú na produkcii a predaji tovarov a služieb (podnikanie).
2. Vysoký stupeň autonómnosti.
3. Znášanie ekonomického rizika.
4. Kombinácia platenej a neplatenej práce.

Sociálne kritériá

1. Explicitný sociálny cieľ (na pomoc a podporu komunity).
2. Činnosť sociálneho podniku vychádza z občianskej iniciatívy.
3. Rozhodovacie právomoci nie sú odvodené od vlastníctva kapitálu.
4. Participatívna povaha riadenia sociálneho podniku.
5. Obmedzená redistribúcia zisku.

T. Blundel z organizácie PAVO (Powys association of voluntary organizations) z Walesu – **charakteristiky sociálneho podniku:**

1. je to podnikateľský subjekt ako každý iný, ktorý sa orientuje na predaj výrobkov, poskytovanie služieb a uskutočňovanie tréningov, kurzov a školení,
2. má sociálne ciele, napr. podpora zamestnanosti, zvyšovanie pracovných zručností a odborností, poskytovanie služieb pre miestnu komunitu,
3. je nezávislou organizáciou, ktorá prijíma vlastné rozhodnutia a nie je kontrolovaná a riadená ani samosprávou ani štátnymi inštitúciami,
4. členovia miestnej komunity sú zamestnancami a majú účasť na rozhodovaní a riadení,
5. zisk je prerozdelený späť do sociálneho podniku alebo pre potreby miestnej komunity.

Sociálny podnik je natoľko sociálnym podnikom nakoľko plní uvedených päť hlavných charakteristík pre podnikanie, sociálne ciele, nezávislosť, participáciu a reinvestovanie zisku.

Päť charakteristík T. Blundela korešponduje s deviatimi kritériami EMES-u

Sociálny podnik, ako aj samotná sociálna ekonomika vzniká a funguje v určitej komunite a preto ich výsledky musia slúžiť tejto komunite tak, aby posilnili jej udržateľnosť.

Zameranie sociálnej ekonomiky na Slovensku

1. rozvoj zamestnanosti,
2. rozvoj sektora služieb,
3. rozvoj sociálnych služieb,
4. posilňovanie sociálnej inklúzie a nová stratégia sociálnej pomoci odkázaným,
5. rozvoj sociálneho potenciálu lokalít,
6. akcelerácia osvojenia decentralizovaných kompetencií orgánov na regionálnej a lokálnej samosprávnej úrovni.

Aktéri sociálnej ekonomiky

1. tretí sektor (občianske združenie, agentúra podporovaného zamestnania, chránené dielne, ...),
2. obec (živnostenský list na obec, príspevková organizácia, spoločnosť s ručením obmedzeným),
3. štát (inkluzívny trh a inkluzívna ekonomika).

Charakteristiky obecnej firmy

- schopnosť využívať vlastné zdroje (ľudské, prírodné, finančné, technické, technologické, priestorové a iné) do maximálnej miery;
- blízka prepojenosť s občanom – človekom na najosobnejšej úrovni akú si môžeme v pracovnoprávnom či odberateľsko – dodávateľskom vzťahu predstaviť,
- spôsobilosť pre objektívne poznanie problémov občanov, klientov, partnerov, pretože je s nimi v bezprostrednom kontakte,
- v optimálnom prípade je obecné zastupiteľstvo jej riadiacim orgánom – predstavenstvom. Tým je zabezpečená transparentnosť a priamy dosah občana na fungovanie firmy prostredníctvom volených predstaviteľov samosprávy,
- prioritné zabezpečovanie služieb, ktoré sú potrebné pre občanov, obec a jej rozvoj,
- realizácia činnosti, ktoré sú adekvátne ľudským zdrojom a možnostiam občanov obce,
- prioritou nie je vytváranie zisku pre zisk, ale za účelom tvorby ďalšieho pracovného miesta a ďalší rozvoj obce.

Zdroje pre potenciál obecnej firmy – sociálneho podniku

- dostatok „voľnej“ pracovnej sily,
- dostatok miestnych zdrojov na úrovni obcí a mikroregiónov;
- aktuálna potreba verejných prác a prác v rámci obcí,
- aktuálne nástroje pomoci zo strany štátu.

Zámer obecnjej firmy – sociálneho podniku

- vytvárať zisk použiteľný na vlastný rozvoj,
- tvorba ďalších pracovných miest,
- zabezpečovanie udržateľnosti lokálneho subsystému.

Teoretické východiská opodstatnenosti obecnej firmy – sociálneho podniku

- stabilita postavenia samosprávy,
- bezprostredný a každodenný kontakt s občanom,
- poznanie podmienok a situácie občana,
- dôvera občana voči obci,
- vykonanie pracovnej činnosti v mieste bydliska.

Prínos obecnej firmy – sociálneho podniku na lokálnej úrovni

- zvýšenie zamestnanosti (najmä znevýhodnených občanov),
- riešenie prác potrebných pre obec a jej rozvoj,
- zlepšovanie zamestnateľnosti občanov.

Ekonomické výhody obecnej firmy – sociálneho podniku

- možné (ideové) zvýhodnenie v procese verejného obstarávania,
- možnosť určenia podmienok zvýhodňujúcich obecnú firmu pri výberových konaniach pre práce realizované v obci,
- možnosť efektívne a racionálne kooperovať v rámci rozpočtov obecnej firmy a obce,
- kvalitný a lacný manažment v prípade kvalitnej stratégie a prepojenia s ďalšími aktivitami obce,
- lobbying zo strany obecných štruktúr,
- prevencia pred korupciou.